

Dagboek 6 20 januari 2017

Vanmorgen gaan we weer naar het vliegveld om een nieuwe gast op te halen, namelijk Herman Veenhof, journalist bij het Nederlands Dagblad. Herman verleent zijn medewerking aan ons Jubileumboek dat in mei zal verschijnen en daarvoor is hij hier. Ook zal hij enkele artikelen schrijven voor het Nederlands Dagblad en het Reformatorisch Dagblad. Het was de bedoeling dat ook Wim Jol, Brug bestuurslid, mee zou komen, maar door omstandigheden moest hij helaas afzeggen.

Twee oude bekenden

Herman was in 1991 in Cambodja toen Diny van Bruggen hier werkte als kinderarts. Diny heeft toen haar boek "De rivier stroomt heen en terug" samen met Herman geschreven.

Herman kent nog veel mensen hier en hoopt de komende dagen een paar oude bekenden te ontmoeten en interviews te houden met mensen die connecties hebben met Spie-en.

Het is een heel geregeld om de diverse afspraken te maken. Maar Cambodjanen zijn heel flexibel en ze

zeggen, dat als wij dat de komende dagen ook willen zijn, het helemaal goed komt.

Om de jetlag te overbruggen gaat Herman meteen vanmiddag al naar prof. Phan, oud-directeur en later penningmeester van Spie-en. In 1991 heeft hij veel met prof. Phan opgetrokken en het is mooi om elkaar na vijftientig jaar weer te ontmoeten.

21 januari

Om half 4 loopt de wekker af en om 4 uur rijden we al. Het is heel erg rustig op de weg, een heel vreemde gewaarwording hier. Zelfs Phnom Penh is nog uitgestorven. Na een uur ontbijten we ergens onderweg en rijden dan naar Koy's huis, waar we rond 6 uur aankomen. Het wordt net licht. Daar hebben zich al een aantal Spie-en vrijwilligers verzameld die vandaag mee gaan. Het is nog eens anderhalf uur rijden, het laatste uur over een vreselijk hobbel-zandweg. Overal staan militairen en politie omdat er vandaag een belangrijke gast komt spreken bij de opening, namelijk Hun Neng, voormalig gouverneur van de provincie Kompong Cham. We hebben hem een week geleden ook al ontmoet bij de opening van het irrigatieproject O Som. Ook de tv is er vandaag weer bij, we wennen er al aan.

Links de oude houten school, rechts de nieuwe school, een stenen gebouw

Deze school is gefinancierd door [SSCR](#) in samenwerking met [Wilde Ganzen](#). Het arbeidsloon is betaald door de gouverneur. Er zijn zes klaslokalen.

Vandaag is het mijn beurt om namens Stichting De Brug en de donateurs de aanwezigen toe te spreken. We hebben een kadootje meegenomen: voor elk klaslokaal een prullenbak. Om de kinderen te leren om de klas netjes te houden. Toen we een jaar geleden de oude school bezochten lagen er overal papiertjes en andere rommel op de vloer. Gelukkig ziet het er nu al een stuk netter uit en is alles opgeruimd voor vandaag. We spreken de hoop uit dat dat ook in de toekomst zo zal blijven. Jong geleerd is oud gedaan!

Ook Hun Neng spreekt. Hij spreekt zijn waardering uit over de goede samenwerking met De Brug. En dan kan het lint worden doorgeknipt. Iedereen een klein stukje en Hun Neng doet de allesbeslissende knip: de school is officieel geopend! Applaus!

We delen schriften en pennen uit en Cambodjaanse leesboekjes. Eén van de lokalen zal worden ingericht als bibliotheek. Van [Stichting Biblionef](#) kregen we voor deze school twee dozen met prachtige Engelstalige leesboekjes. We overhandigen die aan de Engelse leerkracht. Ze zullen ook in de bibliotheek een plekje krijgen en gebruikt worden bij de Engelse lessen.

Voorafgaand aan het officiële gedeelte hebben we papier en kleurstiften uitgedeeld en de kinderen gevraagd om een mooie tekening te maken voor ons Jubileumboek. Ze kunnen er een prijs mee winnen. Na de plechtigheden gaan we naar de klassen en kiezen de twee mooiste tekeningen er uit. Een tekening van een jongen en van een meisje. Ze stralen van trots als ze horen dat ze een prijs gewonnen hebben.

De twee winnaars van de tekenwedstrijd

We nemen afscheid van Hun Neng en zijn gevolg en kijken nog wat rond bij de school. We maken foto's in de klassen. In één van de klassen zien we een kind met het Down-syndroom. Mooi dat deze ook gewoon naar de basisschool kan gaan. Ook staat er een rolstoel bij de school. Goed bezig!

Dan is het tijd om de zandhobbelweg in tegengestelde richting te rijden dwars door de uitgestrekte rubberplantages. We rijden langs de Mekong terug naar Kompong Cham city, waar we gaan eten.

We gaan opnieuw naar Takot Dam, een groot irrigatieproject uit 2014. Een oude dijk gemaakt in de Pol Pottijd is opgehoogd en verbreed. Twee grote sluizen zijn gebouwd en er is een lang kanaal gegraven. Zo ver je kunt kijken is het groen.

We ontmoeten we Ekok Koung, communeleider in dit gebied, voor een interview met Herman. Deze man heeft een verhaal te vertellen. Hij heeft eigenhandig mee moeten helpen tijdens het Rode Khmer bewind om deze dijk aan te leggen onder erbarmelijke omstandigheden.

Hij vertelt zijn gruwelijke verhaal: Elke dag moest hij vier kubieke meter zand per dag verplaatsen, om de dijk te bouwen, een bijna onmogelijke opdracht, vooral in de regentijd als het modderig was. Als je niet hard genoeg werkte, of je protesteerde werd je omgebracht met knuppels en hakbijlen. In deze dijk liggen nog steeds honderden mensen begraven. Als waarschuwing voor de anderen begroef men hen soms met een arm of been boven de grond: pas op, als je niet luistert, vergaat het je ook zo!

In totaal zijn er zo'n drieduizend mensen zijn omgekomen bij de aanleg van deze dijk. Hier dichtbij is ook een 'killing field'. Mannen en vrouwen leefden gescheiden, moeders mochten niet op hun kinderen passen maar moesten werken op het land. Kinderen moesten koemest verzamelen voor bemesting van de rijstvelden.

We kennen het verhaal. Maar als je het hoort uit de mond van iemand die het zelf heeft meegemaakt komt het heel dichtbij. En toch toont deze man geen woede. Hij is communeleider en zorgt goed voor zijn dorpingen. We hebben in zijn gebied al heel veel projecten uitgevoerd. En hij is er heel erg dankbaar voor. Ondanks alles wat hij heeft meegemaakt, geeft hij de moed niet op. Hij bedankt ons nog eens opnieuw voor alles wat Spie-en kon doen in dit gebied.

In deze dijk liggen nog steeds mensen begraven.

Tijd om even bij te komen met een kop koffie en er over na te praten. En dan is het tijd om terug te gaan naar Phnom Penh. Herman blijft in Kompong Cham en gaat morgen bij Koy naar de kerk. Wij hebben een rustdag en blijven op onze kamer luisteren naar een kerkdienst van de Kandelaarkerk in Heemse. Als het internet het toelaat.

